

Postup pri schvaľovaní karanténnych staníc a izolačných zariadení:

1. Žiadateľ zašle vyplnenú a podpísanú Žiadosť o udelenie oprávnenia prevádzkovať karanténnu stanicu alebo izolačné zariadenie spolu s pohotovostným plánom na adresu:
ÚKSÚP v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
831 01 Bratislava
2. Dňom doručenia žiadosti na adresu ÚKSÚP je začaté správne konanie. Lehota na vybavenie žiadosti od jej zaevidovania je 30 dní. V zložitejších prípadoch je možné lehotu predĺžiť na 60 dní.
3. ÚKSÚP skontroluje formálnu správnosť a úplnosť žiadosti, poprípade vyzve žiadateľa k doplneniu informácií potrebných k žiadosti.
4. ÚKSÚP zabezpečí kontrolu miesta prostredníctvom rastlinolekárskeho inšpektora, ktoré sa uchádza o udelenie oprávnenia prevádzkovať izolačné zariadenie a o povolenie držať a množiť špecifikovaný materiál a posúdi, či je miesto pre túto činnosť vhodné. Táto kontrola je spoplatnená podľa platného cenníka ÚKSÚP zverejneného na stránke www.uksup.sk.
5. V prípade, že ÚKSÚP vydá na základe predchádzajúcich krokov povolenie k oprávneniu prevádzkovať izolačné zariadenie a povolenie k držaniu a množeniu špecifikovaného materiálu, sleduje aj naďalej formou rastlinolekárskeho kontrol dodržiavanie predpísaných postupov a podmienok stanovených v povolení. Pri zistení nesúladu prijme ÚKSÚP nevyhnutné opatrenia k náprave, prípadne zruší vydané povolenie.
6. Držiteľ rozhodnutia o povolení k oprávneniu prevádzkovať izolačné zariadenie a povolení držať a množiť špecifikovaný materiál je povinný dodržiavať všeobecne platné legislatívne požiadavky stanovené pre prácu so špecifikovaným materiálom a podmienky stanovené v samotnom rozhodnutí.

Požiadavky na karanténne stanice a izolačné zariadenia (nariadenie 2016/2031 článok 61)

S cieľom zabrániť šíreniu karanténnych škodcov Únie musí izolačné zariadenie spĺňať tieto požiadavky:

- a) zabezpečuje fyzickú izoláciu špecifikovaného materiálu a zaisťuje, aby bez súhlasu ÚKSÚP nemal ku špecifikovanému materiálu nikto prístup a aby nemohol byť tento materiál z uvedeného zariadenia premiestnený,
- b) má k dispozícii systém pre sterilizáciu, dekontamináciu alebo ničenie špecifikovaného materiálu, odpadu a ďalšieho materiálu pred odvozom zo zariadenia, alebo má k tomuto systému prístup,
- c) má k dispozícii určenie a popis úloh uvedeného zariadenia, osôb zodpovedného za vykonávanie týchto úloh a podmienok, pričom uvedené osoby tieto úlohy vykonávajú (prevádzkový poriadok),
- d) má k dispozícii dostatočný počet vyškolených pracovníkov s vhodnou kvalifikáciou a skúsenosťami a

- e) má k dispozícii pohotovostný plán umožňujúci účinne eliminovať akýkoľvek nezámerný výskyt karanténnych škodcov Únie a škodlivých organizmov podliehajúcich mimoriadnym opatreniam EÚ a zabrániť ich šíreniu.

Požiadavky na obsah pohotovostného plánu

Pohotovostný plán musí umožniť účinné eliminovanie akéhokoľvek nezámerného výskytu karanténneho škodcu Únie a škodlivého organizmu podliehajúceho mimoriadnym opatreniam EÚ.

Pohotovostný plán by mal obsahovať (najlepšie formou návodu alebo postupu, ak je to vhodné), aspoň tieto prvky:

A) Úlohy a povinnosti jednotlivých zamestnancov zapojených do implementácie plánu:

- sledovanie zariadenia a jeho bezprostredného okolia z hľadiska nezámerného výskytu karanténnych škodcov Únie a škodlivých organizmov podliehajúcich mimoriadnym opatreniam EÚ,
- sledovanie zariadení a jeho bezprostredného okolia z hľadiska možnosti úniku karanténnych škodcov Únie a škodlivých organizmov podliehajúcich mimoriadnym opatreniam EÚ z izolačného zariadenia,
- pri zistení výskytu alebo podozrení na výskyt karanténnych škodcov Únie a škodlivých organizmov podliehajúcich mimoriadnym opatreniam EÚ,
- v prípade úradného potvrdenia výskytu príslušného škodlivého organizmu.

B) Preventívne opatrenia k zabráneniu možného úniku dotknutých škodlivých organizmov (prevádzkový poriadok s uplatnením nasledujúcich prvkov):

a) Všeobecné zásady pri zaobchádzaní so špecifikovaným materiálom:

1. technická izolácia od iných rastlín alebo škodlivých organizmov zahrňujúca aj ochranu rastlín v priľahlom území,
2. vymenovanie zodpovednej osoby za akékoľvek činnosti spojené s držaním a množením špecifikovaného materiálu,
3. obmedzenie prístupu do vymedzených priestorov a zariadení, prípadne, ak je to účelné, aj do príľahlého územia, ktorý je povolený iba oprávneným vymenovaným osobám,
4. vhodné označenie vymedzených priestorov a zariadení udávajúcich druh činnosti a osobnú zodpovednosť,
5. vedenie záznamov o vykonaných činnostiach a metodiky pracovných postupov, vrátane postupu pre prípad úniku škodlivého organizmu,
6. vhodný bezpečnostný a poplachový systém,
7. vhodné ochranné opatrenia k zamedzeniu preniknutých škodlivých organizmov do vymedzených priestorov a zariadení a ich šíreniu v nich,
8. ochranné opatrenia pre vzorkovanie špecifikovaného materiálu a jeho premiestňovania v rámci vymedzených priestorov,
9. ochranné opatrenia pre prácu s odpadom, použitou zeminou a vodou, ak sú potrebné, vrátane zaistenia vhodného vybavenia k ich likvidácii,

10. vhodné dezinfekčné a hygienické postupy a vybavenia pre osoby, priestory a zariadenia,
11. vhodné opatrenia a vybavenia pre likvidáciu pokusného materiálu,
12. vhodné vybavenie, priestory a postupy testovania.

b) Špeciálne zásady pri zaobchádzaní so špecifikovaným materiálom s ohľadom na špecifickú biológiu a epidemiológiu špecifikovaného materiálu a predpokladanú činnosť:

1. udržiavanie špecifikovaného materiálu v miestnostiach (skleníkoch a pod.) s predvstupným uzavretým priestorom pre vstup osôb (systém „dvojitých dverí“, ktoré vymedzujú prechodový priestor, kde sa môže vykonávať napr. dezinfekcia materiálu a oblečenia),
2. udržanie špecifikovaného materiálu pri zníženom tlaku vzduchu,
3. udržiavanie špecifikovaného materiálu v kontajneroch alebo iných zariadeniach opatrenými vhodnými sieťami alebo inými zábranami eliminujúcimi únik škodlivého organizmu, ako sú vodné bariéry pre roztoče, uzavreté kontajnery s pôdou pre háďatka, elektrické lapače hmyzu a pod.,
4. izolácia špecifikovaného materiálu od iných škodlivých organizmov a iného materiálu (napr. od vírusonosného materiálu slúžiaceho niektorým škodcom ako potrava) od hostiteľských rastlín a pod.,
5. udržiavanie chovu škodlivých organizmov v chovných boxoch s vhodným manipulačným zariadením,
6. zabránenie kríženiu škodlivých organizmov s pôvodnými kmeňmi alebo druhmi,
7. vyvarovania sa udržiavaniu kontinuálnych chovov a kultúr škodlivých organizmov,
8. udržanie špecifikovaného materiálu v podmienkach umožňujúcich prísnu kontrolu rozmnožovania škodlivého organizmu, napr. v takom životnom režime, pri ktorom nedôjde k diapauze,
9. udržanie špecifikovaného materiálu spôsobom zabraňujúcim šíreniu rozmnožovacích častí (napr. spór vzdušným prúdom),
10. postupy k overovaniu čistoty kultúr a chovov škodlivých organizmov, k zaisteniu, aby boli bez výskytu parazitov alebo iných škodlivých organizmov,
11. vhodný ochranný systém vylučujúci možných prenášačov,
12. pri činnostiach s materiálom in vitro udržiavanie tohto materiálu v sterilných podmienkach, vybavenie laboratórií pre vykonávanie aseptických postupov,
13. udržanie škodlivých organizmov šíriacich sa prostredníctvom vektorov v podmienkach zabraňujúcich tomuto šíreniu, napr. v ochranných sieťach, v oddelených nádobách so zeminou a pod.,
14. sezónna izolácia zaisťujúca vykonávanie činností v období zníženého rizika prenosu a šírenia škodlivých organizmov.

**Prevádzka karanténnych staníc a izolačných zariadení
(nariadenie 2016/2031 článok 62)**

Osoba zodpovedná za izolačné zariadenie:

1. sleduje uvedené zariadenie a jeho bezprostredné okolie z hľadiska neúmyselného výskytu karanténnych škodlivých organizmov pre EÚ a škodlivých organizmov podliehajúcich mimoriadnym opatreniam EÚ;
2. v prípade zistenia neúmyselného výskytu karanténneho škodlivého organizmu pre EÚ alebo škodlivého organizmu podliehajúceho mimoriadnym opatreniam EÚ alebo pri podozrení na tento výskyt:
 - urobí príslušné kroky na základe pohotovostného plánu;
 - okamžite oznámi výskyt alebo podozrenie z výskytu ÚKSÚP;
 - v prípade potreby prijme preventívne opatrenia na zabránenie usídlenia a šírenia daného škodlivého organizmu;
 - následne ako ÚKSÚP úradne potvrdí výskyt uvedeného škodlivého organizmu, konzultuje s ÚKSÚP opatrenia, ktoré sa majú prijať, a urobí potrebné opatrenia na:
 - a) zabránenie šírenia daného škodlivého organizmu (podľa prípadných pokynov ÚKSÚP),
 - b) odstránenie uvedeného škodlivého organizmu z dotknutých rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov a zo svojich prevádzok, pozemkov, pôdy, vody a iného zamoreného prostredia alebo objektov, ktoré sú pod jeho kontrolou, pokiaľ ÚKSÚP takýto pokyn vydá.
3. vedie záznamy o nasledovných skutočnostiach:
 - a) zamestnaní pracovníci;
 - b) návštevníci izolačného zariadenia;
 - c) škodlivé organizmy, rastliny, rastlinné produkty a iné predmety vstupujúci do zariadenia a opúšťajúce izolačné zariadenia;
 - d) miesto pôvodu uvedených rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov a
 - e) pozorovania týkajúce sa výskytu škodlivých organizmov na uvedených rastlinách, rastlinných produktoch a iných predmetoch vnútri izolačného zariadenia a v jeho bezprostrednom okolí.

Tieto záznamy sa uchovávajú počas troch rokov.

**Osobitné ustanovenia na úradné testovanie
(Delegované nariadenie 2019/829 článok 7)**

Na úradné testovanie vykonávané ÚKSÚP alebo profesionálnymi prevádzkovateľovi pod úradným dohľadom ÚKSÚP (napríklad tzv. "kruhové testy") udelí Odbor ochrany rastlín ÚKSÚP povolenie, ak sú splnené všetky tieto podmienky:

- a) osoba zodpovedná za testovanie písomne oznámi vykonávanie úradného testovania Odboru ochrany rastlín pred tým, než sa uskutoční;
- b) v tomto oznámení uvedie povahu a ciele daného úradného testovania;
- c) oznámenie obsahuje potvrdenie toho, že sa úradné testovanie vykonáva v karanténnej stanici alebo v izolačnom zariadení;

- d) úradné testovanie sa vykonáva takým spôsobom, aby pri manipulácii so špecifikovaným materiálom v priebehu testovania ani po ňom nedošlo k šíreniu karanténnych škodlivých organizmov alebo škodlivých organizmov podliehajúcich mimoriadnym opatreniam EÚ.

Žiadosť o dovoz špecifikovaného materiálu do Únie, jeho premiestňovanie, držanie, rozmnožovanie a používanie v rámci Únie
(Delegované nariadenie 2019/829 článok 4, Príloha I)

Žiadateľ je povinný pred každým dovozom špecifikovaného materiálu do Únie, jeho premiestňovaním, držaním, rozmnožovaním a používaním v rámci Únie predložiť žiadosť:

Žiadosť o dovoz
alebo premiestňova

Vzor žiadosti:

K žiadosti je potrebné priložiť návrh pohotovostného plánu.

Žiadosť zaslať na:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Sekcia poľnohospodárstva
Dobrovičova 12
812 66 Bratislava

Ďalšie povinnosti žiadateľa:

Oznámiť bezodkladne ÚKSÚP akýkoľvek možný únik špecifikovaného materiálu z izolačného zariadenia, - viesť evidenčnú knihu prác so špecifikovaným materiálom.

Označiť priestory používané pri práci so špecifikovaným materiálom.

Oznámiť ÚKSÚP akékoľvek zmeny týkajúce sa informácií uvedených v rozhodnutí alebo oznámiť ukončenie činnosti aspoň 1 mesiac pred plánovaným termínom ukončenia.

Články z legislatívy:

Článok 60

Určenie karanténnych staníc a izolačných zariadení

1. Na účely uvedené v článkoch 8, 48, 49 a 58 členské štáty prijímú jedno alebo viaceré z týchto opatrení, pričom vezmú do úvahy príslušné riziká spojené so škodcami:

- a) určia na svojom území karanténne stanice alebo izolačné zariadenia,
- b) povolia používanie určených karanténnych staníc alebo izolačných zariadení v inom členskom štáte za predpokladu, že ten iný členský štát súhlasil s takýmto povolením,
- c) dočasne určia priestory profesionálnych prevádzkovateľov alebo iných osôb za izolačné zariadenia pre škodcov, rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety a na príslušné použitia, ako sa stanovuje v článkoch 8, 48 a 49.

2. Členské štáty zašlú Komisii a ostatným členským štátom na požiadanie zoznam určených karanténnych staníc a izolačných zariadení na svojom území.

Článok 61

Požiadavky na karanténne stanice a izolačné zariadenia

1. Karanténne stanice a izolačné zariadenia uvedené v článku 60 musia spĺňať tieto požiadavky na zabránenie šíreniu karanténnych škodcov Únie:

- a) poskytujú fyzickú izoláciu škodcov, rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, ktoré sa majú držať v karanténe alebo v izolačnom zariadení a zabezpečujú, aby k nim nebol v týchto staniaciach alebo zariadeniach prístup a neboli z nich vynesené bez súhlasu príslušného orgánu;
- b) majú systémy alebo prístup k systémom na sterilizáciu, dekontamináciu alebo zničenie napadnutých rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, odpadu a vybavenia pred ich vynesením zo stanice alebo zo zariadenia;
- c) majú určenie a opis úloh týchto staníc a zariadení, osôb zodpovedných za vykonávanie týchto úloh, ako aj určenie a opis podmienok, za ktorých majú tieto úlohy vykonávať;
- d) majú dostatočný počet primerane kvalifikovaných, odborne pripravených a skúsených zamestnancov a
- e) majú pohotovostný plán na účely účinného zlikvidovania akéhokoľvek neplánovaného výskytu karanténnych škodcov Únie a škodcov, na ktorých sa vzťahujú opatrenia prijaté podľa článku 30 ods. 1 a na účely zabránenia ich šíreniu.

2. Komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov stanoviť osobitné pravidlá s cieľom zaviesť jednotné podmienky uplatňovania požiadaviek stanovených v odseku 1, pokiaľ ide o typy rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov a o existujúce alebo potenciálne riziko vrátane osobitných požiadaviek na používanie na úradné testovanie, na vedecké alebo vzdelávacie účely a na pokusy alebo šľachtenie.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 2.

Článok 62

Prevádzka karanténnych staníc a izolačných zariadení

1. Osoba zodpovedná za karanténnu stanicu alebo za izolačné zariadenie monitoruje túto stanicu alebo zariadenie a jej bezprostredné okolie s cieľom zistiť neplánovaný výskyt karanténnych škodcov Únie a škodcov, na ktorých sa vzťahujú opatrenia prijaté podľa článku 30 ods. 1.

2. Keď sa zistí neplánovaný výskyt škodcu uvedeného v odseku 1, alebo v prípade podozrenia na neplánovaný výskyt takéhoto škodcu, osoba zodpovedná za danú karanténnu stanicu alebo izolačné zariadenie prijme potrebné opatrenia založené na pohotovostnom pláne uvedenom v článku 61 ods. 1 písm. e). Povinnosti, ktoré sa profesionálnym prevádzkovateľom stanovujú v článku 14, sa obdobne uplatňujú na osobu zodpovednú za karanténnu stanicu alebo izolačné zariadenie.

3. Osoba zodpovedná za karanténnu stanicu alebo za izolačné zariadenie vedie záznamy o:

a) zamestnaných pracovníkoch;

b) návštevách, ktoré vojdú do stanice alebo do zariadenia;

c) škodcoch, rastlinách, rastlinných produktoch a iných predmetoch, ktoré vstupujú do stanice alebo do zariadenia alebo ich opúšťajú;

d) mieste pôvodu takýchto rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, a

e) pozorovaniach, ktoré sa týkajú výskytu škodcov na takýchto rastlinách, rastlinných produktoch a iných predmetoch vo vnútri karanténnej stanice alebo izolačného zariadenia a v ich bezprostrednom okolí.

Tieto záznamy sa uchovávajú počas troch rokov.

Článok 63

Dohľad nad karanténnymi stanicami a izolačnými zariadeniami a odvolanie ich určenia

1. Príslušný orgán pravidelne podrobuje karanténne stanice a izolačné zariadenia inšpekcií s cieľom preveriť, či spĺňajú požiadavky uvedené v článku 61 a prevádzkové podmienky uvedené v článku 62.

Určí frekvenciu takýchto inšpekcií podľa rizika spojeného so škodcami, ktoré súvisí s prevádzkou karanténnych staníc alebo izolačných zariadení.

2. Na základe inšpekcie uvedenej v odseku 1 príslušný orgán môže žiadať, aby osoba zodpovedná za karanténnu stanicu alebo izolačné zariadenie vykonala nápravné opatrenia na zabezpečenie dodržiavania článkov 61 a 62, a to ihneď alebo v určenom období.

V prípade, že príslušný orgán dospeje k záveru, že karanténna stanica alebo izolačné zariadenie alebo osoba za to zodpovedná nedodržiava články 61 a 62, tento orgán bezodkladne prijme opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby nedodržiavanie uvedených ustanovení nepretrvávalo. Tieto opatrenia môžu zahŕňať odvolanie alebo pozastavenie určenia uvedeného v článku 60 ods. 1.

3. Keď príslušný orgán prijal podľa odseku 2 tohto článku iné opatrenia než odvolanie určenia uvedeného v článku 60 ods. 1 a nedodržiavanie článkov 61 a 62 pretrváva, tento orgán bezodkladne odvolá uvedené určenie.

Článok 64

Uvoľnenie rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov z karanténnych staníc a izolačných zariadení

1. Rastliny, rastlinné produkty a iné predmety opustia karanténne stanice alebo izolačné zariadenia len na základe povolenia od príslušného orgánu, ak sa potvrdí, že sú bez výskytu karanténnych škodcov Únie a škodcov, na ktorých sa vzťahujú opatrenia prijaté podľa článku 30 ods. 1, prípadne bez výskytu karanténnych škodcov chránenej zóny.

2. Príslušný orgán môže povoliť premiestnenie rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov napadnutých karanténnym škodcom Únie alebo škodcom, na ktorého sa vzťahujú opatrenia prijaté podľa článku 30 ods. 1 z karanténnej stanice alebo z izolačného zariadenia do inej karanténnej stanice alebo do iného izolačného zariadenia, ak je takéto premiestnenie odôvodnené úradným testovaním alebo vedeckými dôvodmi a prebieha za podmienok, ktoré stanovil príslušný orgán.

3. Komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov stanoviť osobitné pravidlá týkajúce sa uvoľnenia rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov z karanténnych staníc a izolačných zariadení a v náležitom prípade požiadavky na označovanie týkajúce sa uvedeného uvoľnenia alebo premiestňovania uvedeného v odseku 2.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 107 ods. 2.

Článok 25

Pohotovostné plány pre prioritných škodcov

1. Každý žiadateľ vypracuje a bude aktualizovať v prípade každého škodcu samostatný plán s informáciami o rozhodovacích procesoch, postupoch a protokoloch, ktoré sa majú dodržiavať, ako aj o minimálnych zdrojoch, ktoré majú byť k dispozícii.

2. Súčasťou každého pohotovostného plánu sú:

a) úlohy a zodpovednosti orgánov zapojených do vykonávania plánu, v prípade úradne potvrdeného výskytu alebo podozrenia na výskyt daného škodcu, hierarchia vydávania pokynov a postupy na koordináciu opatrení prijatých na strane žiadateľa, príslušnými orgánmi a laboratóriami;

- b) prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov,,
- c) v prípade potreby prístup príslušných orgánov do laboratórií, k zariadeniam, pracovníkom, externým odborným poznatkom a zdrojom nevyhnutným na rýchlu a účinnú eradikáciu alebo prípadne na zamedzenie šírenia daného škodcu
- d) opatrenia, ktoré sa majú prijať, v prípade, že je výskyt daného škodcu úradne potvrdený alebo naň existuje podozrenie;
- e) postupy na zaznamenávanie zistení výskytu daného škodcu;
- f) vyhodnotenia, ktoré sú k dispozícii, pokiaľ ide o riziko, ktoré daný škodca predstavuje pre jeho územie;
- g) opatrenia na riadenie rizík, ktoré sa majú prijať v súlade s oddielom 1 prílohy II Nariadenia 2031, pokiaľ ide o daného škodcu, a postupy, ktoré sa majú dodržiavať;
- h) zásady geografického vymedzenia vymedzených oblastí;
- i) protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania a
- j) zásady týkajúce sa odbornej prípravy zamestnancov a v náležitom prípade laboratórií.

Ak je to vhodné, položky uvedené v písmenách d) až j) prvého pododseku majú formu návodu.

3. Pohotovostné plány sa môžu kombinovať pre viacerých škodcov s podobným vývojovým cyklom a rozsahom hostiteľských druhov. Pohotovostný plán v takýchto prípadoch obsahuje všeobecnú časť spoločnú pre všetkých škodcov, na ktorých sa vzťahuje, a osobitné časti pre každého z daných prioritných škodcov.